

– принцип оперативності – швидка реакція системи на зміни у навколишньому оточенні, використання тільки актуальної інформації;

– принцип комплексності передбачає нейтралізацію шкідливих факторів на всі функціональні складові економічної безпеки;

– принцип законності – передбачає функціонування системи управління економічною безпекою згідно з вимогами чинного законодавства;

– принцип безперервності – система повинна постійно захищати інтереси підприємства в умовах невизначеності та ризику [2, с. 324].

Отже, система управління економічною безпекою підприємства – це складний та багатовимірний процес, від якого залежить стійкий розвиток та захищеність підприємства від загроз і небезпек.

Перелік використаних джерел

1. Васильєв О. В., Мейта В. І. Формування системи управління економічною безпекою промислових підприємств. *Економічний аналіз*. 2013. С. 138–145.

2. Сергієнко Ю. І. Управління економічною безпекою підприємства: сутність та принципи. *Управлінська діяльність: досвід, тенденції, перспективи*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених. Харків: ХНУБА. 2019. С. 322-326.

3. Данілова, Е. І. *Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства*: монографія. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2020. 342 с.

Олександр Похилий

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ТЕРИТОРІЙ ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У РАКУРСІ ЕКОНОМІЧНОГО СЬОГОДЕННЯ

Бюджетна децентралізація стала основним підґрунтям до створення добровільних об'єднань у формі територіальних громад яких, станом на 2020 рік, налічується 982 одиниці. Даний процес передбачає перерозподіл прав, обов'язків та відповідальності між державним та місцевими рівнями влади. Ефективний розподіл фінансів між ОТГ став першочерговим пріоритетом у забезпеченні

ефективного функціонування економіки країни та одним із головних завдань в стратегії забезпечення її економічної безпеки, оскільки він повинен відповідати не тільки окремим територіальним інтересам, але й загальнонаціональним. Найбільш дотичним до територіального рівня, щодо визначення фінансової безпеки, є твердження О.С. Власюка, який наголосив, що: “фінансова безпека держави – це такий стан бюджетної, податкової та грошово-кредитної систем, що гарантує спроможність держави ефективно формувати, зберігати від надмірного знецінення та раціонально використовувати фінансові ресурси країни для забезпечення її соціально-економічного розвитку й обслуговування фінансових зобов’язань” [1].

За останні роки стан фінансової безпеки держави значно погіршився, що є основною проблемою, першочергово, пов’язаною з недоречним використанням стратегії управління фінансовою безпекою, оскільки за старою, та все ж діючою методикою, фінансова безпека визначається на макрорівні, а не в розрізі територіальних особливостей (мікро-). Фінансова безпека у ракурсі окремого суб’єкта фінансових взаємовідносин взагалі не розглядається. В зарубіжній практиці виділяється термін “фінансова безпека територій”, який ще не адаптувався до національних економічних реалей. Серед спроб виділити фінансову безпеку територій від загальноприйнятої фінансової безпеки держави, у науковій літературі, окрему увагу заслуговує позиція Н.Бак, яка наголошує, що основний зміст фінансової безпеки покладається на захищеність фінансових інтересів відповідного суб’єкта та належне задоволення його потреб фінансовими ресурсами. Автор стверджує, що за сучасних умов, також, доцільно відокремлювати домогосподарства, суб’єкти господарювання й територіальні громади, як окремих учасників системи фінансових взаємовідносин у рамках територіального утворення (рис. 1) [2], які є основою фінансової безпеки на мікрорівні.

Рис. 1. Складові елементи фінансової безпеки територій [2]

Потреба привернути увагу до ідентифікації окремих суб'єктів фінансової безпеки в територіальному ракурсі полягає в необхідності задоволення фінансових інтересів та потреб громад, які суттєво відрізняються між собою. Найважливішою причиною виокремити фінансову безпеку ОТГ є нерівномірність податкових надходжень, тобто неможливість спрогнозувати рівень доходів місцевих бюджетів, базою формування яких вони є. Через недостатність розвитку, а також слабку державну підтримку системи малого та середнього бізнесу в Україні, податкові надходження є нерівномірними та не можуть забезпечити належний рівень доходів ОТГ, що може суттєво вплинути на їхню фінансову безпеку.

Для задоволення фінансових інтересів ОТГ необхідно чітко ідентифікувати їхні потреби. Забезпечення фінансової безпеки окремих територіальних одиниць полягає в пошуку можливостей задоволення їхніх потреб у достатності фінансових ресурсів. Загрози та ризики пов'язані із фінансовою безпекою суб'єктів ОТГ є не менш важливою проблемою, яка вимагає виділення її із фінансової безпеки на макрорівні. Учасники ОТГ при отриманні фінансової самостійності отримують значну "порцію" ризиків та загроз, а отже потребують створення надійного механізму протидії. Не зважаючи на те, що значна частина відповідальності за фінансову безпеку ОТГ теоретично повинна покладатися на центральний рівень державного управління, на практиці, більшість громад вирішують цю проблему самостійно при цьому, не забезпечується їхнє право на економічний розвиток, оскільки за складних економічних умов, вони здатні покрити тільки самі необхідні фінансові потреби.

Отже, можна стверджувати, що фінансові потреби та інтереси більшості ОТГ не співпадають з їхніми фінансовими можливостями. Територіальні громади втрачають фінансову рівновагу через ряд причин, серед яких, необхідно виділити недосконалість інституційного та інвестиційного середовища, яка прямо впливає на скорочення джерел доходів бюджетів місцевого самоврядування.

Загрози фінансовій безпеці ОТГ мають тривіальний характер – зовнішні та внутрішні. Необхідно відмітити значну увагу науковців до проблем, пов'язаних саме із зовнішніми загрозами фінансової безпеки суб'єктів територіальних об'єднань, проте внутрішні загрози, а саме, малоефективна структура територіальної економіки, незадовільний стан комунальної інфраструктури, відсутність резервних фінансових ресурсів та низький рівень суспільної свідомості (залучення громадян у формуванні додаткових джерел фінансування місцевих бюджетів), майже не розглядаються, а отже потребують подальших наукових

досліджень та вивчень, а також стратегічних заходів із сторони державних органів з метою стабілізації фінансового стану усіх суб'єктів ОТГ. Фінансова безпека громад повинна виділятися від фінансової безпеки регіону та держави в цілому та, одночасно, бути взаємозалежним елементом цілісної системи економічної безпеки макрорівня.

Перелік використаних джерел

1. Власюк О. С. Актуальні проблеми фінансової безпеки України в умовах посткризової трансформації: монографія / О.С. Власюк. – К.: НІСД, 2014. – 432 с.

2. Бак Н. Фінансова безпека територіальних громад в Україні: сутність, структурні складові, загрози. *Світ фінансів* 1(58). – 2019. С. 98-110.

Марія Путятинська

*студентка магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах фінансової кризи та конкурентної боротьби перед підприємством постає завдання бути готовим до оперативного та адекватного реагування на будь-які зміни на ринку, щоб утриматись на досягнутих позиціях і поліпшити їх. Наявність достовірної інформаційної бази є запорукою вдалого розвитку підприємства і дозволяє уникнути проблеми фінансової кризи і забезпечує ухвалення адекватних управлінських рішень.

У сучасних умовах господарювання особливої важливості набувають питання забезпечення фінансово-економічної безпеки окремих суб'єктів з урахуванням існування потенційно високого рівня значних деструктивних чинників, що негативно можуть впливати на розвиток окремих підприємств. Саме контролінг як універсальний засіб забезпечення стійкості виробничої, фінансової та інвестиційної діяльності може бути корисним у питаннях моніторингу стабільності функціонування окремих підприємств і забезпечення їх фінансово-економічної безпеки [3, с. 338].

Сучасні дослідники трактують зміст контролінгу, наприклад, залежно від мети як систему інформаційного забезпечення